

Postanowienie z 9 lipca 2002 r., [K 1/02](#)
**NIEDOPUSZCZALNY WNIOSEK W KWESTII UNORMOWANIA
ODWOŁYWANIA MARSZAŁKA I WICEMARSZAŁKÓW SEJMU**

Rodzaj postępowania: kontrola abstrakcyjna Inicjator: grupa posłów	Skład orzekający: 5 sędziów	Zdania odrębne: 0
---	--------------------------------	----------------------

W listopadzie 2001 r. Sejm podjął uchwałę o odwołaniu jednego z wicemarszałków tej izby bez jego zgody. Zwolennicy odwołanego Andrzeja Leppera, kwestionując legalność tej uchwały, powołali się na fakt, że regulamin Sejmu przewiduje jedynie tryb wyboru marszałka i wicemarszałków. Brak natomiast jakichkolwiek przepisów dotyczących przesłanek i procedury odwołania z tych funkcji w trakcie kadencji Sejmu.

Wobec faktu, że właściwość Trybunału Konstytucyjnego w zasadzie ogranicza się do kontroli norm prawnych, zaskarżenie uchwały dotyczącej odwołania – niebędącej aktem normatywnym – nie było możliwe. Grupa posłów zakwestionowała natomiast ustawę z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (wielokrotnie nowelizowaną) w zakresie, w jakim nie reguluje ona kwestii odwołania marszałka i wicemarszałków Sejmu, przez co, według wnioskodawców, jest niezgodna z art. 110 ust. 1 Konstytucji i regulaminem Sejmu.

ROZSTRZYGNIĘCIE

Trybunał, na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, umorzył postępowanie z uwagi na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

GŁÓWNE TEZY UZASADNIENIA

1. Zasada autonomii parlamentu, znajdująca wyraz w art. 112 w związku z art. 124 Konstytucji, oznacza wyłączne prawo każdej z izb ustawodawczych do decydowania o swoich własnych sprawach. Istotnym elementem tej autonomii jest autonomia regulaminowa, która oznacza prawo izb do samodzielnego uchwalania swoich regulaminów, określających ich wewnętrzną organizację i tryb funkcjonowania. Sprawy te nie mogą być regulowane w drodze ustaw, ponieważ tryb ustawodawczy zakłada udział egzekutywy, a także drugiej z izb.
2. Na gruncie Konstytucji można wyróżnić trzy sfery: sferę wyłączności ustawy, w którą nie mogą wkraczać regulaminy parlamentarne; sferę wyłączności regulaminów Sejmu i Senatu, w którą nie może wkraczać ustawa (zob. tezę 1); sferę spraw, które mogą być regulowane w ustawie i – w sposób uszczegóławiający – w regulaminach parlamentarnych, które muszą być zgodne z Konstytucją i ustawami. Ta ostatnia obejmuje sprawy szczegółowe związane ze sposobem wykonywania konstytucyjnych i ustawowych obowiązków organów państwowych wobec Sejmu (art. 112 Konstytucji). Przepisy regulaminów parlamen-

tarnych dotyczące tych zagadnień muszą być zgodne zarówno z Konstytucją, jak i z ustawami.

3. Ani z art. 110, ani z innego przepisu Konstytucji nie wynika, iżby zagadnienia związane z odwołaniem marszałka i wicemarszałków Sejmu miały być uregulowane w ustawie. Sprawy te dotyczą organizacji wewnętrznej Sejmu i jako takie należą – wobec braku unormowania w Konstytucji – do zakresu wyłączności regulaminu Sejmu, uchwalanego na podstawie art. 112 Konstytucji, nie mogą zaś być regulowane w ustawie. Z drugiej strony z przepisów Konstytucji nie można wyprowadzić bezwzględnego nakazu uregulowania w regulaminie izby przesłanek i trybu odwoływania marszałka i wicemarszałków Sejmu. Wobec nieistnienia kadencyjności tych funkcji kwestie związane z odwołaniem mogą być też pozostawione do rozstrzygnięcia przez praktykę parlamentarną.
4. Konstytucja w art. 188 wyczerpująco określa zakres kompetencji jurysdykcyjnych Trybunału Konstytucyjnego. Do zakresu tego nie należy ocena zgodności z prawem aktów stosowania prawa przez parlament i jego organy.
5. W postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym regulaminy Sejmu i Senatu mogą stanowić podstawę kontroli ustawy z punktu widzenia dochowania przy jej stanowieniu trybu wymaganego przez przepisy prawa. Wspomniane regulaminy nie mogą być natomiast wzorcem kontroli treści aktów normatywnych.
6. Trybunał Konstytucyjny bada treści normatywne pozytywnie wyrażone w aktach normatywnych. Trybunał nie ma kompetencji do orzekania o zaniechaniach ustawodawcy polegających na niewydaniu aktu ustawodawczego, choćby obowiązek jego wydania wynikał z norm konstytucyjnych. W przypadku natomiast aktu ustawodawczego wydanego i obowiązującego Trybunał ma kompetencję do oceny jego konstytucyjności również z tego punktu widzenia, czy w jego przepisach nie brakuje unormowań, bez których, ze względu na naturę objętej aktem regulacji, może on budzić wątpliwości natury konstytucyjnej. Zarzut niekonstytucyjności może więc dotyczyć zarówno tego, co ustawodawca w danym akcie unormował, jak i tego, co w akcie tym pomiął, choć postępując zgodnie z Konstytucją powinien był unormować.
7. Przedstawiony w niniejszej sprawie zarzut zaniechania ustawodawczego, dotyczący braku uregulowania trybu odwoływania marszałka i wicemarszałków Sejmu, nie pozostaje w związku z zakresem regulacji ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora.

Przepisy Konstytucji i ustawy o TK

Konstytucja

Art. 110. 1. Sejm wybiera ze swojego grona Marszałka Sejmu i wicemarszałków.

2. Marszałek Sejmu przewodniczy obradom Sejmu, strzeże praw Sejmu oraz reprezentuje Sejm na zewnątrz.

3. Sejm powołuje komisje stałe oraz może powoływać komisje nadzwyczajne.

Art. 112. Organizację wewnętrzną i porządek prac Sejmu oraz tryb powoływania i działalności jego organów, jak też sposób wykonywania konstytucyjnych i ustawowych obowiązków organów państwowych wobec Sejmu określa regulamin Sejmu uchwalony przez Sejm.

Art. 124. Do Senatu stosuje się odpowiednio przepisy art. 110, art. 112, art. 113 i art. 120.

Art. 188. Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

- 1) zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją,
- 2) zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie,
- 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami,

- 4) zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych,
- 5) skargi konstytucyjnej, o której mowa w art. 79 ust. 1.

Ustawa o TK

Art. 39. 1. Trybunał umarza na posiedzeniu niejawnym postępowanie:

- 1) jeżeli wydanie orzeczenia jest zbędne lub niedopuszczalne,
- 2) na skutek cofnięcia wniosku, pytania prawnego albo skargi konstytucyjnej,
- 3) jeżeli akt normatywny w zakwestionowanym zakresie utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał.